

Hospodářsky významní škůdci drobného ovoce

M. Skalský, J. Ouředníčková
VŠÚO Holovousy s.r.o.

Oddělení ochrany rostlin - Entomologie

Obsah přednášky

Vlnovník rybízový (*Cecidophyopsis ribis*)

Nesytky rybízová (*Synanthedon tipuliformis*)

Skvrnovníček rybízový (*Lampronia capitella*)

Malinovník plstnatý (*Byturus tomentosus*)

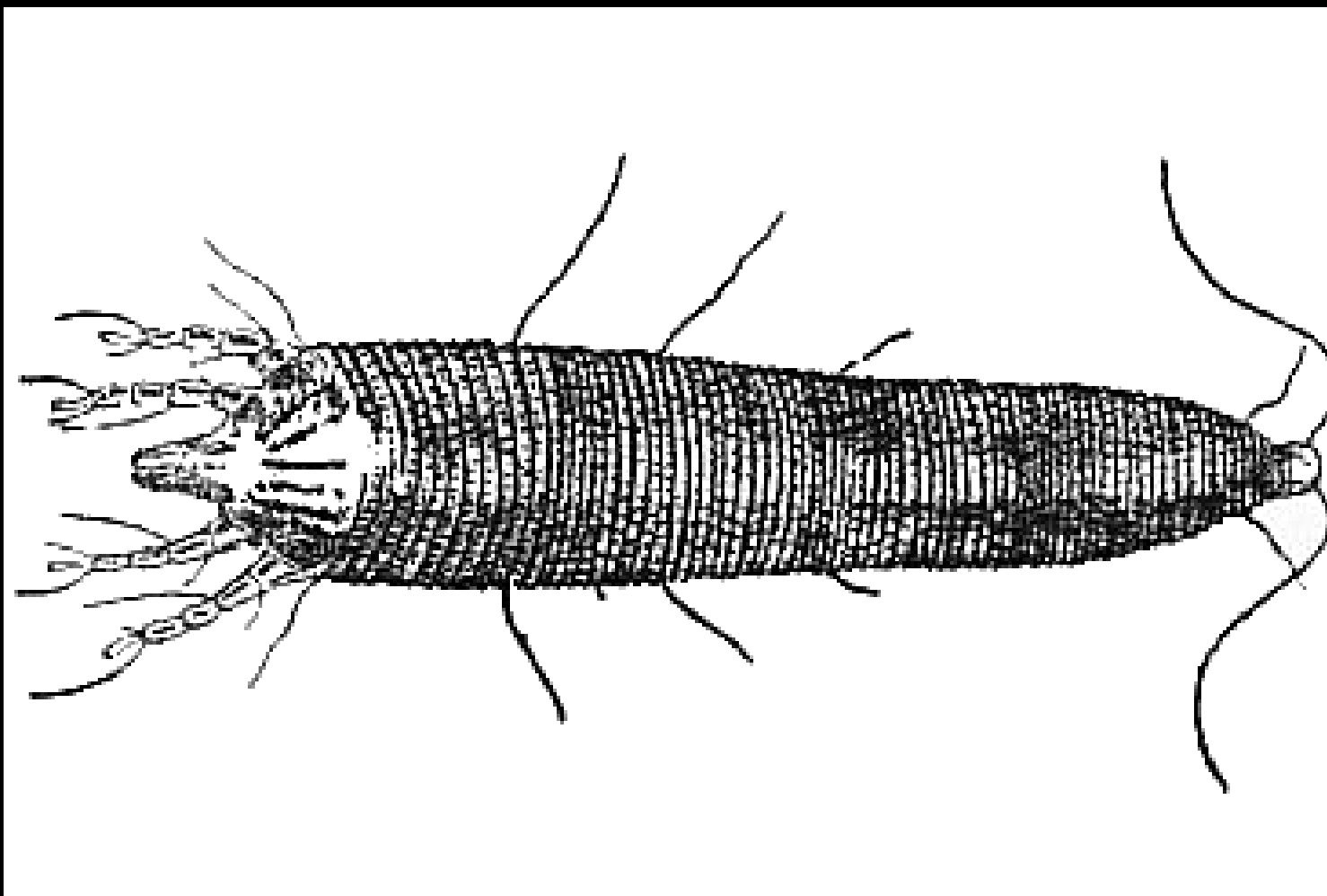
Štítenka zhoubná (*Quadraspidiotus perniciosus*)

Květopas jahodníkový (*Anthonomus rubi*)

Vlnovník rybízový
(*Cecidophyopsis ribis*)

Vlnovník rybízový (*Cecidophyopsis ribis*)

- Přezimují samičky uvnitř pupenů
- Na jaře při teplotách nad 5 °C se samičky aktivují a kladou vajíčka
- Nymfy vylézají z pupenů nejvíce při teplotách nad 16 °C
- Šíření na větší vzdálenosti – opylovači, vítr, sadba
- Dospělci a nymfy poškozují rybízy sáním
- Napadené pupeny odumírají - usychají celé pruty, keře
- Deformace listů, řídké hrozny, nestandardní vel. plodů

взрослая особь

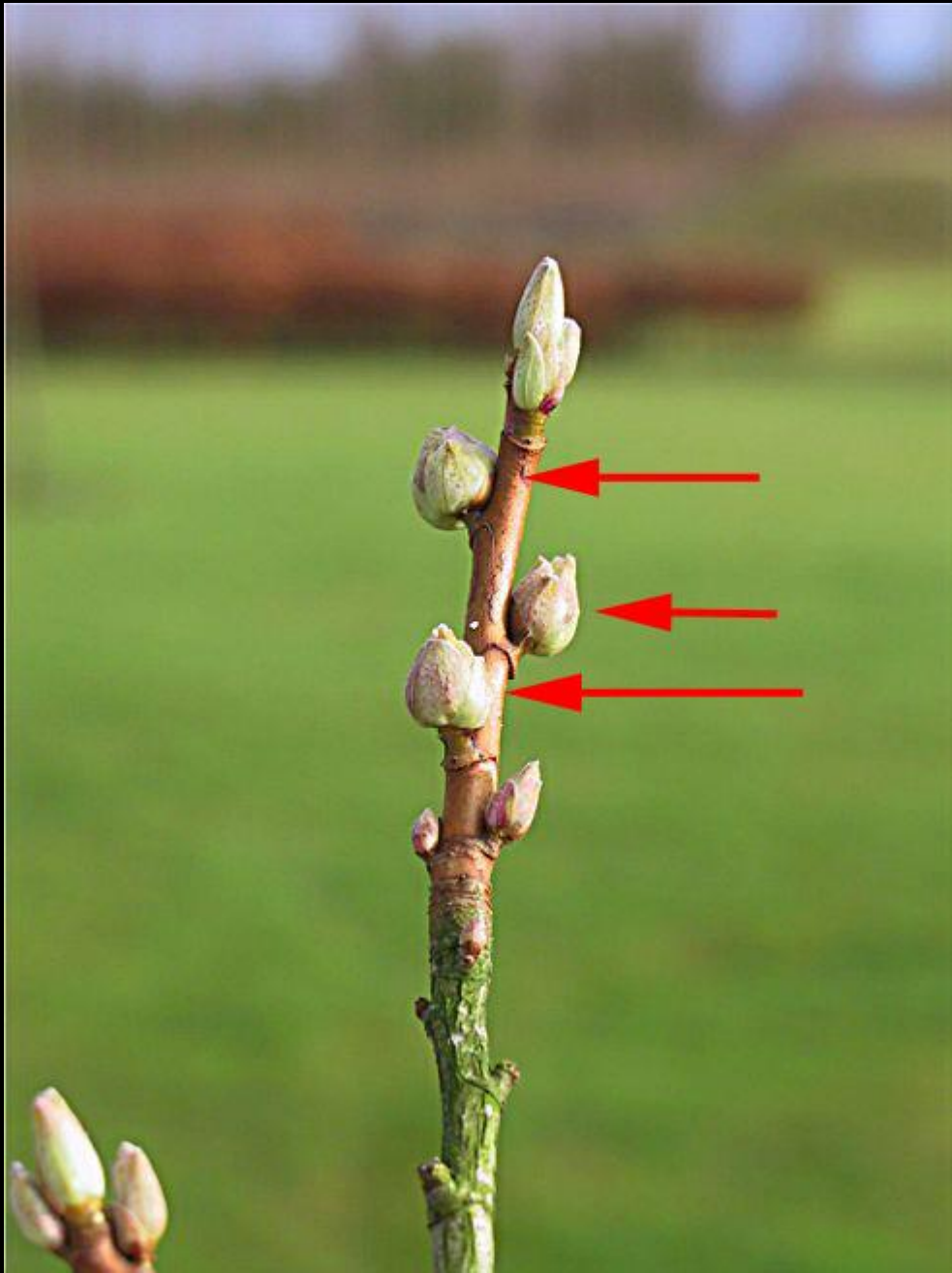
побег черной смородины с поврежденными почками смородинным клещом почками

поврежденная почка в разрезе

Vlnovník rybízový - ochrana

Monitoring

- zimní kontrola přezimujících škůdců
- odběr a kontrola 60 celých větví – ošetření při 5% napadení

Preventivní opatření

- a. zdravá sadba
- b. pravidelná kontrola porostu (odstranění a likvidace napadených výhonů)
- c. rezistentní odrůdy
- d. sadba a řízky na 30 min. do 50 °C vody (40 min. 40°C) – usmrcení roztočů
- e. introdukce dravého roztoče
Typhlodromus pyri

Vlnovník rybízový - ochrana

- Akaricidní ošetření na dospělé vylézající z pupenů (v době rozkvětu prvních dvou květů černého rybízu)
- Snížení rizika napadení nových pupenů – aplikace síry během května a června
- Akaricidy s účinnými látkami – pyridaben (**Sanmite**), fenpiroxymate (**Ortus 5 SC**), spirotetramat (**Movento 150 OD**), acetamiprid (Mospilan 20 SP)

Nesytká rybízová
(*Synanthedon tipuliformis*)

Nesytkka rybízová (*Synanthedon tipuliformis*)

- Významný škůdce rybízu – červený, černý, bílý
- Pestrobarevní motýlci; larvy krémově bílé, hnědá hlava, do 20 mm dlouhé (1 generace za rok)
- Letová aktivita dospělců – od května do srpna
- Samičky kladou vajíčka do suků, řezných ran, poranění atd. (většinou dvouleté dřevo)
- Housenky vyžírají letorosty, větve a výhony zevnitř
- Důsledek napadení – zasychání prutů, snížení kvality plodů a výnosu, úhyn celého keře

Nesytky rybízová - ochrana

- Monitoring – zimní kontrola – dvou a víceleté výhony
– letová aktivita – feromonové lapáky
- Prevence – odstraňování starých a poškozených výhonů; hluboký řez
- Vychytávání samců – feromonové lapáky (6 ks/ha)
- Metoda dezorientace – při nízkém výskytu škůdce
- V ČR se proti nesytce insekticidy neošetřuje – v zahraničí ano (methoxyfenozid, spirotetramat, indoxacarb, spinosyny)

Skvrnovníček rybízový
(*Lampronia capitella*)

Skvrnovníček rybízový (*Lampronia capitella*)

- Přezimují housenky v pupenech, za pupeny
- Aktivizace housenek po prvních otepleních na 10 – 15 °C (konec února, březen) – zavrtávají se do pupenů
- Dospělci nové generace – květen a červen
- Samičky kladou vajíčka do plodů – vyžírání semen
- Důsledek napadení – napadené bobule se předčasně
vybarvují a usychají
– vyholování až usychání výhonů
(až 100% ztráta na výnosu)

Skvrnovníček rybízový - ochrana

- Monitoring v rámci zimní kontroly – počet housenek na 1 m dřeva + procento napadených větví

- Práh škodlivosti není stanoven

- Aplikace olejnatých přípravků ihned po zvýšení denních teplot nad 10 °C

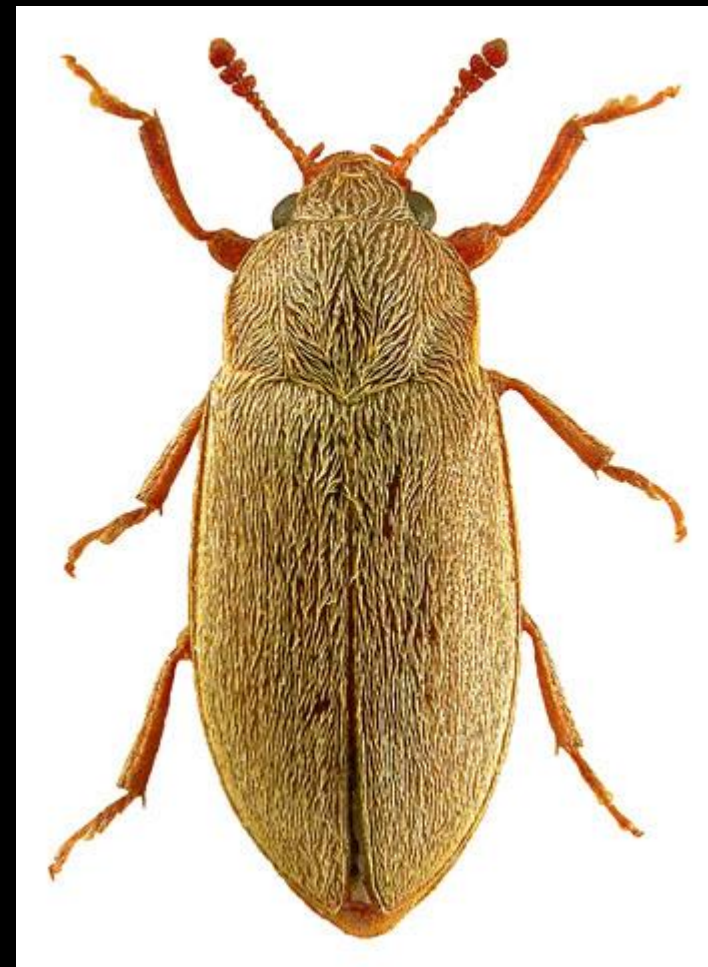
– vyšší účinnost v tank-mixu s organofosfáty a neonikotinoidy

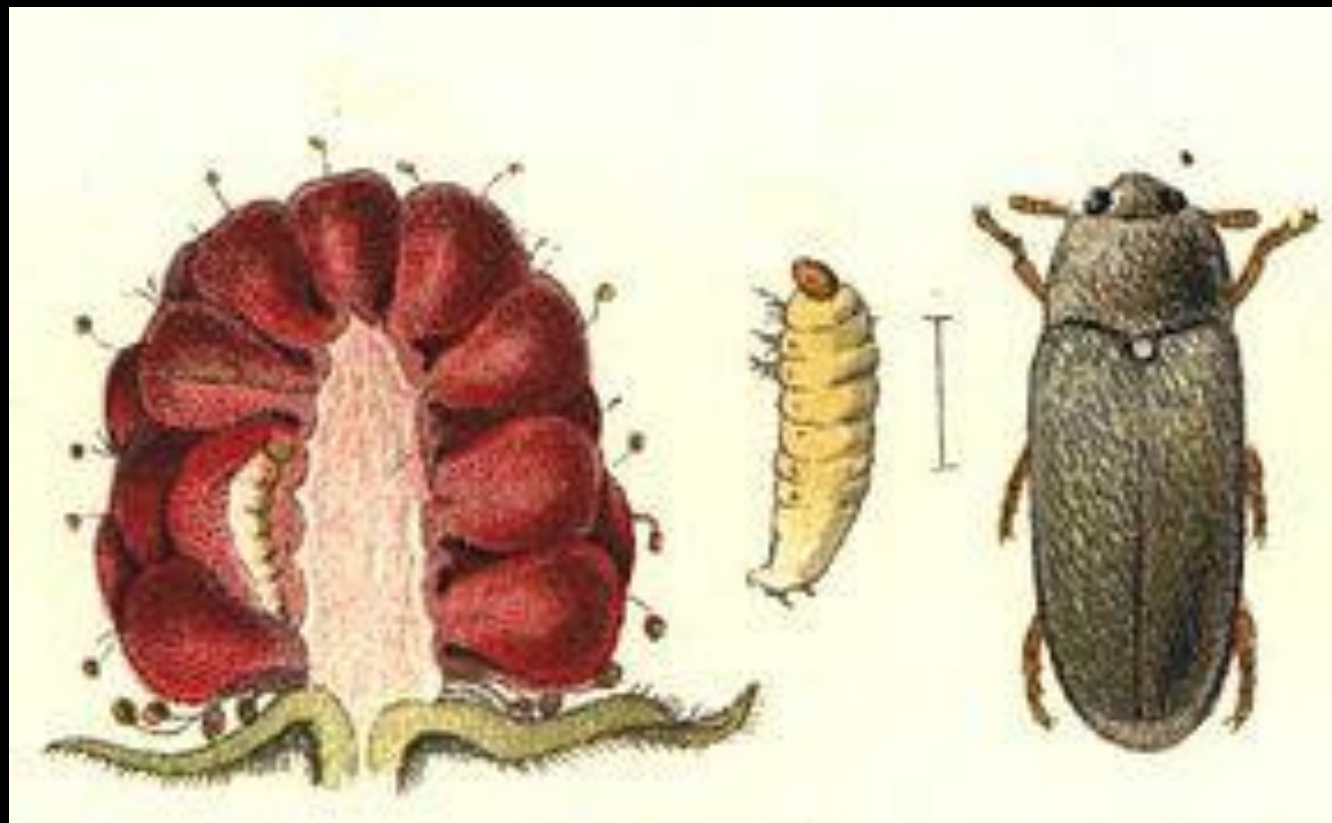
- Účinnost na housenky má také spinosad (SpinTor)

Malinovník plstnatý
(*Byturus tomentosus*)

Malinovník plstnatý (*Byturus tomentosus*)

- Významný škůdce maliníku
- 1 generace za rok
- Přezimují kukly v půdě
- Líhnutí dospělců – duben až květen
- Samičky kladou vajíčka do otevírajících se květních pupenů maliníku a ostružiníku
- Larvy vyžírají napadené květy
- Vzrostlé larvy se kuklí v půdě v červnu a červenci

Zdroj: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Byturus_tomentosus_-_Ranunculus_acris.jpg

Zdroj: <https://www.flickr.com/photos/26138378@N03/7986239850>

Malinovník plstnatý - ochrana

Insekticidní ochrana

- neonikotinoidy
- na dospělé před květem
- na larvy po odkvětu (pozor na opylovače)

Nechemická metoda ochrany

- vychytávání optickými lapáky
(50 ks/ha – 1 lapák na každých 10 až 20 metrů v řadě)

Květopas jahodníkový
(*Anthonomus rubi*)

Květopas jahodníkový (*Anthonomus rubi*)

- Přezimují dospělci mimo porost
- Aktivita dospělců – při teplotách na 11 až 13 °C (cca polovina dubna)
- Páření – při teplotách nad 18 °C (květen)
- Samičky kladou vajíčka do květních poupat
- Po naklazení jsou poupata nakusována
- Dospělci nové generace – červenec (úživný žír na listech a květech host. rostlin)
- Důsledek napadení – nakousnutá květní poupata, usychají, odpadávají

Květopas jahodníkový - ochrana

Monitoring

- vizuální kontrola přítomnosti v porostu v době počátku kladení
(práh škodlivosti 2 brouci na jeden metr řádku)
1 brouk na 150 – 200 květenství
- letová aktivita – feromonové lapáky

Insekticidní ochrana

- krátce po náletu dospělců, před kladením vajíček
- již koncem druhé poloviny dubna
- thiacloprid, chlorpyrifos-methyl, spinosad

Nechemická ochrana

- zakrytí porostu netkanou textilií
(především u 1-letých výsadeb)

Děkuji za pozornost

Michal Skalský, Jana Ouředníčková

